

302: అపస్తమ్బీయ పచ్చదశ కర్మానుక్రమణికాయామ్

న్యనే ద్వంద్వం వై మిథునం తస్మాద్వంద్వాన్నిధునం ప్రజాయతే ప్రజా
త్యై ప్రజాయతే ప్రజయపశుభి ర్యవీవంవేద॥ తతః, వరస్సాస్యలక
హస్తాద్గుహీత్వా వీటికాం స్వయం ఖాదేత్॥

కన్యాయా స్తద్బంధవధీన మస్త్రీ:

శ్లో॥ అష్టవర్షా భవేత్కన్యా పుత్రవ త్పాలితా మయా॥ ఇదా
నీం తవ దాస్యామి దత్తంస్నేహేన పాలయ॥...౧॥ అష్టవర్షా...
ఇదానీం తవపుత్రస్య దత్తంస్నేహేన పాలయ ॥౨॥ అష్టవర్షా...
ఇదానీం తవ పౌత్రస్య దత్తంస్నేహేన పాలయ ॥౩॥ అష్టవర్షా...
ఇదానీం తవబ్రాతుశ్చ దత్తంస్నేహేన పాలయ ॥౪॥ ఇత్యాది తత్త
త్ప్రతిగుహీత్య నమయే పాత వినిమయఃకార్యః॥

మహా సంకల్పః

అథానన్త వీర్యస్య శ్రీమదాది నారాయణస్యా చిన్త్యాభియ
మాణస్య, మహా జలౌఘస్యమధ్యే పరిభ్రమ మాణానా మనేకకౌటి
బ్రహ్మాండానా మేక తమేవ్యక్తావ్యక్త మహదహంకార వృథివ్యప్తేజో
వాయ్వాకాశా ద్యావర జైరావృ తేస్మిన్మహతి బ్రహ్మాండఖండయోర్మధ్యే।
ఆధారశక్తి శ్రీకూర్మ వరాహ వైష్ణవానన్త నాగశేష తక్షకాష్ట దిగ్గ
జోపరి ప్రతిష్ఠితే అతల వితల సుతల తలాతల రసాతల మహాతల

పాతాళాఖ్య సప్తలోకానా ముపరితతే। భువ ర్మహ జ్జన న్నవస్సత్య
మిత్త్యాధ్వో వద్ధోకానా మభోభాగే। చక్రవాళ శైలమధ్యగత మహా
సుమేరో స్సహస్ర శిఖరానువర్తిని మహా నాళాయమాన ఫణిరాజ
రాజస్య శేషస్య సహస్ర ఫణామణి మండల మండితే। ఐరావత పుండరీక
వామన కుముదాంజన పుష్పదన్త సార్యభౌమ సుప్రతీకా ఖ్యాప్త దిగ్ధన్వి
శుండా దండో త్తంభితే। అమరావ త్యశోకవ త్యంభోజవతీ రైవతీ సిద్ధవతీ
సాధ్యవతీ గాఢర్వవ త్యలకావత్యాది పుణ్యపురీ విరాజితే। ఇన్ద్రాగ్ని
యమ నిర్ఋతి వరుణ వాయు కుబే రైశానాష్ట దిక్పాలక పాలితే।
మహేంద్ర మలయ, సహ్యా శుక్తి, మధ్యజవ ద్వింధ్య, పారియాత్ర నప్త
కులాచల॥ మతస్థ, హిరణ్యశృంగ, మాల్య, వత్సి-షిర్ఘ్ఘ ఋష్యశృంగౌఖ్య
పంచ మహానగాధిష్ఠితే। రామ, శిబి, రత్ని, పృథు, మరు, దృగీరథా
నన్ది, శశిబిందు గయాంబరీష, దిలీప, నృగ, భరత, యయాతి, మాం
ధాతృ, సుహోద్రాఖ్యబోధక మహారాజైః పరిపాలితే। కార్తవీర్య సగర
పురూరవ పురుమత్స నల హరిశ్చంద్రాఖ్య షట్పక్రవర్తిని రధిష్ఠితే।
అగ్నివల్లకశిఖి కాశ్మీరకాంభోజసౌవీర సౌరాష్ట్రమహారాష్ట్ర మగధ మాళవ
నేపాళకేరళచోళచాండాళ గౌళమళయాళ సింహళద్రవిళ ద్రావిళకర్నాట
నాట కర్నాట మరాట పానాట పాట పాండ్య పుళిందాండ్ర హూణ
దశార్ణ భోజ కుక్కురు కురు గాఢార్ విదర్బ విదేహ బాహ్లిక బర్బర
కేకయ కోసల కున్తలకిరాత శూరసేన సేవన దెంకణ కొంకణ మధ్య
మద్ర పార్శ్వ మూర్ధర యావన జాలాండ్ర సాల్వచేది సింధ్యవన్త్యా
ద్యనేక విశేష దేశభాషాభూమిపాల చిత్రితే। భాగీరథీ గౌతమీ నర్మదా
యమునా సరస్వతీ కృష్ణవేణీ బాహువా భీమరథీ తున్దభద్రా రేణుకా

మలావహరీ కావేరీ కృతమాలా తామ్రపర్ణి విశోకా కాశికీ గండకీ విచిత్రకా వసిష్ఠపవరా కాశ్యపీ సరయూ సర్వపాపహా కుశావతీ ఫల్గునీ కరతోయా పుణ్యతా ప్రణీతా ద్యనేక పుణ్యనదీ వవిత్రితే॥ అయోధ్యా మదురా మాయా కాశీ కాంచీ అవంతికా పురీద్వారా వత్సాది పుణ్య పురీ విరాజితే సగర గుల్మల స్వామి పుష్కరత్రయ సహిత శేషాచల శ్రీశైలాది పుణ్యాచలా ధిష్ఠితే జంబూవృక్ష శాల్మల కుశకౌంచశాక పుష్కరాఖ్య సప్తదీప దీపితే భారత, కింపురు, షేలావృత, కురు, భద్రాశ్వక, హరి, హిరణ్మయ, కేతుమాలాఖ్య, నవవర్షాత్మికే ప్రత్యేకం నవసహస్ర యోజన విస్తృతే ఇన్ద్రా, కశేరు, తామ్ర, గభస్తి, నాగ, సౌమ్య, గాన్ధర్వ, వారుణ, భరలేతి, నవఖండ మండితే॥ దండక వింధ్యక చంపక బదరిక నైమిశ నహుష గుహ, దేవదారుక, శ్వేత, ద్వైతాఖ్య దశా రణ్యాయతే॥ లోకాలోకాచల వలయితే । లవణేషు సుగాసర్పి ర్దధిక్షిర శుద్ధోద కార్ణవైస్సప్తభి రుదధిభి ర్మండితే॥ పంచాశక్తోటి విస్తీర్ణ భూమండలే॥ లక్షయోజన విస్తీర్ణజంబూద్వీపే॥ భారతవర్షే భరత ఖండే॥ మహామాన సరోరుహ అమరావతి శ్వేతముఖేత్యాది చిత్రకూట త్రికూట చన్ద్రాద్రోణకూట చక్రవాకాది శ్రీశైల కైలాసాదీనా ముపరి భూ మధ్య రేఖాయాః పూర్వ దిగ్భాగే । వింధ్యనగ్నదక్షిణదిగ్భాగే॥ శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే కృష్ణా కావేర్యోర్మధ్యదేశే । కాంచీమండలే॥ నీన్దోః పశ్చి మతః । సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర సన్నిధౌ॥ వివిధసురతరుక్రిడా విరాజమాన దశదిశాబహుళ పరిమళ పటల భ్రమర ఝుంకార నికర కదం బితకలకంఠకూజితననాధకేకీమలముఖరీ కృత విజిత సారస్వతస్సనతరు షండే॥ అతులవిమల సత్కలధౌత కల్పతరుచ్ఛాయా వినయ ప్రదేదీప్యమాన

రత్నసింహ సనస్యోపరి స్థితయన్త్ర రాశేశ్వరుడేశ వర్ణవర్ణిత సహస్ర
యోజనోన్నత విస్తారస్య పూర్వత శ్శేఖరీకృత ధ్వజ పతాకాయుతయో
జనోన్నత కదంబ వృక్షదీపితస్య మందారస్య ప్రాంతే॥ అన్యత్ర లజ్జ
మధ్య మధ్యాసీనస్య శ్రీమతిక్షీర జలధిమధ్యే ద్యాసిత భుజగభోగ
పర్యంక వనజ నాభనాభీ సరోరుహ మధివనతో దేవతిర్యజ్మనుష్యాది
నకల జగత్సృష్టి స్వామినో పరాధౌద్వయ జీవినః॥ అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీ
యవరాథౌ పంచాశదాది వషే ప్రథమమాసే ప్రథమవక్షే ప్రథమే
హని ద్వితీయయామే తృతీయముహూర్తే త్రయోదశఘటికా ద్విద
త్వారింశ ద్విఘటికాగత ఏష్య ద్విఘటికాయాం॥ ప్రథమ ప్రాణాయామ
కాలే పాథివకల్పానన్తకల్పకూర్మకల్ప బ్రహ్మకల్ప వరాహకల్ప శ్వేత
వరాహకల్ప ప్రళయకల్ప పాద్మకల్ప సావిత్రిత్ర్యంబ్య నవకల్పానాం మధ్యే
శ్వేతవరాహ కల్పే॥ స్వాయంభువ స్వారోచి షోత్రమ తామస రైవత
చాక్షుష వైవస్వత సూర్యసావర్ణి అగ్నిసావర్ణి బ్రహ్మసావర్ణి రుద్రసావర్ణి
దక్షసావర్ణి రావ్య భాచ్యేతి చతుడేశ మన్వన్తరాణాం మధ్యే సప్తమే
వైవస్వత మన్వన్తరే॥ శ్రీమదాది విష్ణోర్మత్స్య కూర్మవరాహ నారసింహ
వామన భర్గవ రామవ కృష్ణబౌద్ధ కల్మషదశావతారాణాం మధ్యేనవమే
బౌద్ధావతారే॥ యుద్ధిష్ఠిర విక్రమార్క శాలివాహన విజయాభినందన
నాగాజున కలిషట్పుకానాం మధ్యే తృతీయే శాలివాహనశకే॥ ఇదానీ
మష్టావింశ నృహయగే॥ అష్టావింశ త్సహస్రస్రాన్విత సప్తదశ లక్షాన్వితే
కృతయుగే యాతే॥ షణ్ణవతి సహస్రస్రాన్విత ద్వాదశ లక్షాణ్ణే త్రేతాయుగే
యాతే॥ చతుష్షష్ఠి సహస్రస్రాన్విత అష్టలక్షాణ్ణే ద్వాపర యుగే యాతే॥
ద్వాత్రింశ త్సహస్రస్రాన్విత చతుర్లక్షాణ్ణే కలియుగే॥ ప్రథమపాదే॥ చాన్త్ర
సౌరమానేన ప్రభవది షష్ఠి సంవత్సరాణాం మధ్యే వర్తమాన సంవ

త్వరే అయనే ఋతౌ మాసే పక్షే తిథౌ వాసర యుక్తాయాం శుభన
 క్షత్రే శుభయోగే శుభకరణే సుముహూర్తే సులగ్నే ఏవంగుణ విశేషణ
 విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమకుమార్యాః సమ్పూర్ణ వర్షశతపర్యంతం
 దీర్ఘ సౌమిణ్యలాభి వృద్ధ్యథాం గంగా వాలుకాభి స్సప్తర్షి మండల పర్య
 న్త కృతరాశే ర్వర్ష సహస్రావసానే ఏతైక వాలుకా పకర్షక్రమేణ సర్వ
 రాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాస సిద్ధ్యథాం తిలై స్సూర్య
 మండల పర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానే ఏతైక తిలాపకర్ష క్రమేణ
 సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాస సిద్ధ్యథాం యవై
 ర్గృహమండల పర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానే ఏతైక యవాప
 కర్ష క్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాస సిద్ధ్యథాం
 సర్వపై ర్యవమండల పర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానే ఏతైక
 సర్వ పాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాస
 సిద్ధ్యథాం పంచాశద్గవ్యూతి గణనా సమ్మిత దేశే వృషలోమభి ర్మక్షత్ర
 మండలపర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానే ఏతైక లోమాపకర్షక్ర
 మేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాస సిద్ధ్యథాం త్రిగు
 ణ్దేకృతా గ్నిష్టోమూతి రాత్రా పౌర్ణామ సాస్తవని వాజపేయ ఘండరి
 కాశ్యమేధాది శతక్రతు సంపూర్ణ సకల ఫలావాప్త్యథాం మయాసహ
 దశపూర్వేషాం దశాపరేషాం మద్వంశ్యానాం మాతృవంశ్యానాం సర్వే
 షాం పితృణాం నరకాదుత్తీర్య శాశ్వత బ్రహ్మలోకే నివాస సిద్ధ్యథాం
 అనాద్య విద్యా వాసనయాస్మిక్ సంసారే విచిత్రాభిర్విచిత్రాసు నానా
 యోనిషు పునః పునరనేకథా జనిత్వా కేనవా కర్మవిశేషేణ ఇదానిం
 మనుష్యజన్మ విశేషం ప్రాప్తవతోఽస్మిన్వంశే జాతస్య గోత్రస్య నామ
 ధేయస్య మమ జన్మాభ్యాసాది జన్మవ్రథృ త్యేతత్తణ పర్యంతం మధ్యే

వర్తిని కాలే సంభావితానాం పాపానాం । వాక్పాణి పాద పాయూ
పస్థానాం కర్మేంద్రియాణాం । త్వక్చక్షుశ్రోత్రజిహ్వప్రూణానాం
పంచానాం జ్ఞానేంద్రియాణాం । ఏతేషాం ప్రేరకస్యాన్తఃకరజై స్సగోచరై
స్సంబంధేసతి సంభావితానాం సకలపాపానాంచ నివృత్తిద్వారా శ్రీ పర
మేశ్వర ప్రీత్యర్థం, స్యగృహ్యోక్త ప్రకారేణ మత్స్యపురాణోక్తబోధశ
మహదానా నర్వర్తి సాలంకృత కన్యాదానం సహిరణ్యోదక ధారా
పూర్వక మహంకరిష్యే॥

అత్ర శ్లోకాః

శ్లో॥ మహాదానేషు యజ్ఞాదౌ ప్రాయశ్చిత్రేషు కర్మసు । కన్యాదానే
నదీస్నానే మహాసంకల్ప మాచరేత్॥ కించ॥ కన్యాదానే నదీస్నానే
తులాదానాదిషు ద్విజః । ప్రాయశ్చిత్రేషు యజ్ఞాదౌ వ్రతాదిషు విశేషతః॥
ఏతదాదిషు నర్వర్త మహాసంకల్ప మాదరాత్ । కృత్వా యత్కురుతే
కర్మ తదానం త్యాయకల్పతే॥

నవగ్రహ ముఖళాశాసనమ్

శ్లో॥ భాస్వా౯ కాశ్యప గోత్రజో రుణరుచి ర్యస్సింహపో ర్కస్స
మిత్ । షట్త్రస్థో దశగ శ్శుభ శ్శశిగురూ భౌమ స్సఖాయ స్సదా
శత్రూ మందసితౌ కశిక్లి జనప శ్చాగ్నీశ్వరౌ దేవతే మధ్యేవర్తల పూర్వ
ద్ద్వినకరః కుర్యాత్పదా ముఖళమ్ ॥౧॥ చంద్రః కర్కటక ప్రభు స్సితనిభ
శ్చాత్రేయ గోత్రోద్భవ శ్చాగ్నేయశ్చ తురశ్చ వారుణముఖ శ్చాపో
హ్యూమా ధీశ్వరః । షట్పృష్ఠాగ్ని దైత్యకగ శ్శుభకరో నారీశ్చుదారౌ